

Tehnilise kirjelduse lisa 1 (TK lisa 1)

Elanike kriisivalmiduse teadlikkuse pilootuuring 2025

OHUTUNNETUS

K1 Kas usute, et Eestis võib juhtuda järgmise 5 aasta jooksul mingi erakorraline sündmus, mis ohustab Teie vara, tervist või elu? VALIGE ÜKS.

- 1) kindlasti
- 2) pigem jah
- 3) pigem ei
- 4) kindlasti mitte
- 5) *raske öelda*

K2 Palun märkige, milliseid sündmusi peate Eestis tõenäoliseks? PALUN MÄRKIGE KÕIK SOBIVAD VASTUSED JÄRGNEVAST NIMEKIRJAST.

- 1) ulatuslik metsa- ja maastikutulekahju
- 2) elektri, vee ja kütte katkestus rohkemaks kui 2-ks päevaks
- 3) õnnetus ohtlikus ettevõttes (nt ohtlikke kemikaale käitlev ettevõtte jms)
- 4) tulekahju, plahvatus või varing rahvarohkes hoones
- 5) tuumaõnnetuse radioaktiivne saaste
- 6) transpordi suurõnnetus (so auto-, rongi-, laeva- või lennuliikluses)
- 7) erakordsed ilmastikuolud (nt torm, üleujutus, kuum, külm, lumi vms)
- 8) ootamatu rünnak avalikus kohas (terrorism)
- 9) massiline korratus (mäss, mis viib hädaolukorra väljakuulutamiseni)
- 10) elanikkonna massiline haigestumine (epideemia või mürgistus)
- 11) loomataudi (nt katku) ulatuslik levik
- 12) sõjaline rünnak
- 13) sidekatkestus (nt. mobiili-, interneti, tele- ja raadio levi) rohkemaks kui 2-ks päevaks
- 14) küberrünnak
- 15) mitte ühtegi nimetatutest
- 16) muu (*palun täpsustage*)
- 17) *raske öelda*

OHUTEAVITUS

K3 Mille kaudu saadab riik küireid teavitusi ohu piirkonnas olevatele elanikele? PALUN MÄRKIGE KÕIK SOBIVAD VASTUSED JÄRGNEVAST NIMEKIRJAST.

- 1) ükselt uksele teavitus
- 2) ohusireen
- 3) valjuhääldi (ruupor)
- 4) ETV ja ETV+ kanalite ribatekst
- 5) raadio 4
- 6) vikerraadio kanali ribatekst (RDS)
- 7) sotsiaalmeedia
- 8) ajaleht Postimees
- 9) SMS teavitus EE-ALARMilt
- 10) "Ole valmis!" äpp
- 11) olevalmis.ee veebileht

- 12) kriis.ee veebileht
- 13) eesti.ee äpp
- 14) riiginfo telefon 1247
- 15) raske öelda

K4 Mida tuleb teha, kui kuulete ohusireeni? VALIGE ÜKS.

- 1) varjuda koheselt lähimasse siseruumi
- 2) minna kodust avalikku varjumiskohta
- 3) varjuda koheselt lähimasse siseruumi ja siis otsida lisainfot
- 4) otsida lisainfot ja siis otsustada, kas varjumine on vajalik
- 5) helistada tuttavale ja küsida lisainfot
- 6) midagi ei pea tegema
- 7) muu (*palun täpsustage*)

K5 Kuivõrd nõustute järgmiste väidetega? PALUN ANDKE IGA VÄITE KOHTA OMA HINNANG VASTAVALT SKAALAL OLEVALE VALIKULE.

- 1) riik annab ohust teada õigeaegselt
- 2) oht, millest riik teavitab, on reaalne
- 3) ohuteavituse saamisel tuleb käituda saadud juhiste järgi
- 4) kiire tegutsemine ohuteavitusega saadud käitumisjuhiste järgi on inimese enda kaitseks
- 5) riik edastab ohuteavitust alati läbi mitme infokanali

Skaala:

- 1) täiesti nõus;
- 2) pigem nõus;
- 3) pigem ei ole nõus;
- 4) üldse ei ole nõus;
- 5) raske öelda.

VARJUMINE SÕJALISE OHU KORRAL

K6 Mida teeksite, kui saate riigilt korralduse koheselt varjuda? PALUN ANDKE IGA VÄITE KOHTA OMA HINNANG VASTAVALT SKAALAL OLEVALE VALIKULE.

- 1) kui olen õues, lähen lähimasse siseruumi
- 2) kui olen siseruumis, lähen välja ja leian avaliku varjumiskoha
- 3) kui olen siseruumis, lähen võimalikult madalale korrusele ja hoidun eemale akendest

Skaala:

- 1) kindlasti jah
- 2) pigem jah
- 3) pigem mitte
- 4) kindlasti mitte
- 5) ei ole mõelnud

Selgitav vahetekst vastajale: Varjumiseks sobivad hoonete siseruumid, millel tugevad seinad ja laed ning mille uksed on suletavad ja aknad lihtsalt kinni kaetavad. Eelistada tuleb hoone keskel ja võimalikult madalal asuvat ruumi.

K7 Kas olete mõelnud, kus Teie eluhoones on varjumiseks sobiv ruum? PALUN MÄRKIGE ÜKS SOBIVAIM VASTUSVARIANT.

- 1) ei ole mõelnud
- 2) mõelnud olen, aga sobivat ruumi ei tea
- 3) tean ruumi, mida saaks kohandada varjumiseks, aga pole seda teinud
- 4) eluhoones on varjumiseks sobiv ruum olemas

K8 Kas olete mõelnud, kuhu varjuda, kui saate selleks korralduse olles ...? PALUN ANDKE IGA VÄITE KOHTA OMA HINNANG VASTAVALT SKAALAL OLEVALE VALIKULE.

...teel kodukoha poodi

...koolis või tööl (mitte kodukontoris) (küsitakse ainult juhul, kui vastaja töötab või õpib)

Skaala:

- 1) ei ole mõelnud
- 2) mõelnud olen, aga kohta ei tea
- 3) tean kohta, mis parema puudumisel sobib varjumiseks
- 4) tean head kohta varjumiseks

K9 Milline märk tähistab avalikku varjumiskohta?

EVAKUATSIOON

Selgitav vahetekt vastajale: Evakuatsiooni olukorras tuleb Teil ohustatud elukohast pikemaks ajaks lahkuda, kas teie enda poolt leitud peatuspaika ohutus piirkonnas või avalikku evakuatsioonikohta.

K10 Kui saate koos ohuteavitusega korralduse evakueeruda, kas teete seda? PALUN MÄRKIGE ÜKS SOBIVAIM VASTUSVARIANT.

- 1) jah, kindlasti
- 2) pigem jah
- 3) pigem ei
- 4) kindlasti mitte
- 5) raske öelda

K11 Mida teeksite, kui olete saanud riigilt korralduse evakueeruda? PALUN ANDKE IGA VÄITE KOHTA OMA HINNANG VASTAVALT SKAALAL OLEVALE VALIKULE.

- 1) Lahkun kodust riiklikult avatavasse evakuatsioonikohta
- 2) Lahkun kodust enda peatuspaika väljaspool ohupiirkonda
- 3) Liigun lähimasse varjumiskohta
- 4) Jään koju

Skaala:

- 1) kindlasti jah

- 2) võib olla
- 3) kindlasti mitte

See küsimus küsitakse kui vastaja vastas eelnevalt tegevuses „jään koju“ kohta „kindlasti“ või „võib olla“

K12 Mis põhjusel jääksite koju, kui saate korralduse evakueeruda? Avatud vastus.

Küsimine põhjendust ainult ühel korral (pilootuuringus).

Oletagem, et Teie kodu asub ohupiirkonnas ja Teil tuleb sealt pikemaks ajaks lahkuda.

K13 Kas olete mõelnud... VALIGE IGA KÜSIMUSE JUURES ÜKS VASTUSVARIANT.

1. ...kus on Teil võimalik pikemalt peatuda?

- 1) ei ole mõelnud
- 2) puudub koht kuhu minna (lähem riiklikku evakuatsioonikohta)
- 3) saaksin minna sugulaste-tuttavate juurde, aga pole selles kokku leppinud
- 4) mul on koht, kuhu vajadusel minna

2. ...kuidas saate ohupiirkonnast iseseisvalt ära liikuda?

- 1) ei ole mõelnud
- 2) olen mõelnud, aga isiklik transpordivahend puudub, loodan riigi abile
- 3) loodan leida vajadusel transpordi, aga kokkuleppeid kellegagi ei ole
- 4) mul on transport olemas

3. ...mida kodust lahkudes kaasa võtta?

- 1) ei ole mõelnud
- 2) mõelnud olen, aga ei ole kindel, mida peaksin kaasa võtma
- 3) olen mõelnud ja tean, kus vajalikud asjad asuvad
- 4) mul on vajalikud asjad koguaeg pakitud

ISESEISEV HAKKAMASAAMINE

K14 Kas olete viimase aasta jooksul ... VALIGE IGA KÜSIMUSE JUURES ÜKS VASTUSVARIANT.

1. ...tutvunud kriisiks valmistumise käitumisjuhistega?

- 1) jah, põhjalikult
- 2) jah, pisut
- 3) ei ole, aga pean vajalikuks
- 4) ei pea vajalikuks

2. ...osalenud kriisiks valmistumise koolitustel või õppustel?

- 1) mitmel korral
- 2) ühe korra
- 3) ei ole, aga pean vajalikuks
- 4) ei pea vajalikuks

K15 Kas ulatuslik elektrikatkestus mõjutab Teie kodu ... PALUN ANDKE IGA VÄITE KOHTA OMA HINNANG VASTAVALT SKAALAL OLEVALE VALIKULE.

1. ...joogivee kättesaadavust
2. ...kanalisatsiooni toimimist
3. ...toasooja toimimist

4. ...sooja toidu valmistamise võimalusi

Skaala:

- 1) ei tea
- 2) ei, sest see ei sõltu meie kodus elektrist
- 3) jah mõjutab, mul puuduvad ka alternatiivsed lahendused
- 4) jah mõjutab, aga mul on alternatiivsed lahendused olemas

Järgmine küsitakse ainult teenuste kohta, millele eelmises vastas "ei tea" või „mõjutab“:

K16 Kas olete mõelnud või teinud midagi, et ilma ... /veevarustuse, kanalisatsioonita, soojata või toiduvalmistamise võimaluseta/ vähemalt üks nädal hakkama saada? PALUN ANDKE IGA VÄITE KOHTA OMA HINNANG VASTAVALT SKAALAL OLEVALE VALIKULE.

Skaala:

- 1) pole mõelnud
- 2) mõelnud olen, aga ei ole midagi teinud
- 3) olen mõningaid ettevalmistusi teinud
- 4) olen põhjalikult valmistunud

Vaheteks vastajale: Erinevates kriisiolukordades võivad tekkida pikaajalised katkestused sideteenustes (interneti ei ole, helistada ja sõnumeid saata ei saa).

K17 Kas olete läbimõelnud, kuidas Teile oluliste inimestega sidekatkestuse korral kontakti saada? VALIGE ÜKS.

- 1) ei ole mõelnud
- 2) olen mõelnud, aga võimalusi ei tea
- 3) tean võimalusi, aga pole teistega kokku leppinud
- 4) oleme omavahel selles kokku leppinud

K18 Kas olete mõelnud, kuidas kontakteeruda lähedastega, kui ligipääs telefonile puudub?

VALIGE ÜKS. KUI KEHTIVAD NII VARIANT 3 KUI KA 4, SIIS MÄRKIGE 4.

- 1) ei ole mõelnud
- 2) olen mõelnud, aga võimalusi ei tea
- 3) mul on lähedaste telefoninumbrid peas
- 4) mul on lähedaste telefoninumbrid paberile välja kirjutatud

VAJALIKUD OSKUSED KRIISIS

Vaheteks vastajale: Kriisiolukorras hakkamasaamist toetab esmaabi, sh psühholoogilise esmaabi andmise oskus. Psühholoogiline esmaabi aitab kriisisündmust (tulekahju, liiklusõnnetus vms) kogenud inimesele rahuneda ja stressi, šoki või muu olukorraga toime tulla.

K19 Milline on Teie senine kogemus esmaabi ja psühholoogilise esmaabiga? HINNAKE IGAT TEGEVUST VALIDES SKAALA VASTUSVARIANT, MIS SISULT VASTAB KÕIGE PAREMINI TEIE KOGEMUSELE.

- 1) elustamine, so. hingamise ja pulsi kontroll, hingamisteede avamine ning kaudne südamemassaaž
- 2) suure verejooksu peatamine ja haava sidumine
- 3) psühholoogilist esmaabi vajava inimese märkamine
- 4) psühholoogilise esmaabi osutamine, so toetav ärakuulamine, vajadustega tegelemine ning teabe ja edasise abiga ühendamine

Skaala:

- 1) puuduvad teadmised ja kogemus

- 2) teadmisi pole, kuid kogemus on
- 3) teadmised on, kuid kogemust pole
- 4) on nii teadmised, kui ka kogemus

KODUSED KRIISIVARUD JA -VAHENDID

K20. Millised kriisivarud ja -vahendid on Teil täna kodus olemas? IGA VASTUSVARIANDI JUURDE „JAH“ VÕI „EI“ VASTUS.

- 1) piisav toiduvaru vähemalt nädalaks, mis ei vaja külmikut (nt kuivtoit ja konservid, köögiviljad, hoidised jms)
- 2) piisav veevaru esimeseks ööpäevaks
- 3) ligipääs kaevule, veekogule vm joogivee varumise võimalusele
- 4) aku- või patareitoitega raadio
- 5) akupank vm elektri salvestamise võimalus
- 6) generaator vm seade elektrienergia saamiseks
- 7) elektrist mittesõltuv toidutegemise võimalus (nt. puukütte või balloongaasi pliit, grill, priimus vm)
- 8) elektrist/tsentraalsest küttest mittesõltuv soojusallikas (nt. ahi, pliit, kamin)
- 9) esmaabitarbed (nt valuvaigisti, söetablett, plaastrid)
- 10) hügieenivahendid (nt niisutatud puhastuslapid vms)
- 11) sularaha ühe nädala kulude katteks
- 12) valgusallikas (taskulamp, pealamp, vms)
- 13) muu (*palun täpsustage*)

K21. Kas Teie ise või keegi pereliikmetest peab mõne haiguse tõttu pidevalt ravimeid tarvitama?

- 1) jah
- 2) ei
- 3) *raske öelda*

See küsimus küsitakse kui vastaja vastas eelmises „jah“.

K22. Kas vajalikest ravimitest on kodus vähemalt ühe nädala varu?

- 1) jah
- 2) ei
- 3) *raske öelda*

Vaheteks vastajale: Oletagem, et suur loodusõnnetus või muu kriisiolukord tabab Teie kodupiirkonda. Pole elektrit, sooja- ja veevarustust ning kauplused on suletud.

K23 Mitu päeva Te sellises olukorras oma tänaste varude ja vahendite toel iseseisvalt toime tuleksite? KIRJUTAGE PÄEVADE ARV.

KOOSTÖÖ

K24 Kas olete veendunud, et kriisiolukorras....? PALUN ANDKE IGA VÄITE KOHTA OMA HINNANG VASTAVALT SKAALAL OLEVALE VALIKULE.

1. ... teete koostööd lähikümbruses elavate inimestega
2. ... jagate naabritega oma oskusi, vahendeid või varusid

Skaala:

- 1) kindlasti
- 2) pigem jah
- 3) pigem ei
- 4) kindlasti mitte
- 5) *raske öelda*

K25 Kas olete viimase aasta jooksul rääkinud oma lähiümbruses elavate inimestega koostööst kriisiolukorras, nt varudest, vahenditest või oskustest, millega üksteist toetada? VALIGE ÜKS.

- 1) jah, põhjalikult
- 2) jah, põgusalt
- 3) ei ole, aga võtan plaani
- 4) ei pea vajalikuks seda teha

KÜSIMUSED VASTAJA TAUSTA KOHTA

T1 Kas Te olete...

- 1) mees
- 2) naine

T2 Palun märkige oma rahvus:

- 1) eestlane
- 2) muu rahvus (*palun täpsustage*)

T2 Kas Te elate...?

- 1) Tallinnas
- 2) Tartu linnas (linnalises asustusüksuses)
- 3) Tartu vald
- 4) Pärnu linnas (linnalises asustusüksuses)
- 5) Pärnu linnas (alevis, alevikus, külas)
- 6) Narvas
- 7) Kohtla-Järvel
- 8) Muus linnas/alevis
- 9) Maa-asulas (alevikus, külas)

T2_1. kui Tallinnas, siis millises Tallinna linnaosas

kui valis „muu linn/alev, maa-asula“ küsida:

T3 Millises maakonnas Te elate?

- 1) Harjumaal
- 2) Järvamaal
- 3) Raplamaal
- 4) Ida-Virumaal
- 5) Lääne-Virumaal
- 6) Läänemaal
- 7) Hiiumaal
- 8) Saaremaal
- 9) Pärnumaal
- 10) Viljandimaal
- 11) Tartumaal
- 12) Jõgevamaal
- 13) Võrumaal
- 14) Valgamaal
- 15) Põlvamaal

T4 Kui vana Te olete (täisaastates)?

.....aastane

T5 Mitu inimest kuulub Teie leibkonda Teiega kokku?

....inimest

T6 Mitu kuni 17-aastast last elab Teie leibkonnas?

Palun märkige 0, kui Teiega koos ei ela ühtegi last.

T7 Milline on leibkonna täisealiste koosseis?

- 1) kõik on tööelised
- 2) kõik on vanaduspensioniealised
- 3) on nii tööelisi kui vanaduspensioniealisi

T8 Kas Te elate ...?

- 1) Eramus, oma majas, talumajas
- 2) Paaris- või ridaelamus
- 3) Kuni 8 korteriga korterelamus
- 4) 9 ja enama korteriga korterelamus

T9 Kas lisaks peamisele eluasemele on Teil ka teine eluase, nt maakodu või suvila?

- 1) Jah
- 2) Ei

T10 Kuidas Te hindate oma leibkonna rahalist toimetulekut? Kas ...

- 1) raha jääb ka säästudeks
- 2) raha on piisavalt, et toime tulla
- 3) kuidagi tuleme toime
- 4) raha ei piisa vältimatute kulutuste tarbeks
- 98) *ei oska öelda*
- 99) *ei soovi avaldada*

T11 Milline on Teie peamine igapäevane suhtluskeel?

- 1) Eesti keel
- 2) Vene keel
- 3) Muu keel